

Vergaderjaar 1986–1987

19 020

Aanvulling van het Wetboek van Strafrecht met enige bepalingen ter bescherming van de algemene veiligheid van personen tegen ernstige verontreinigingen van het milieu

Nr. 8

EINDVERSLAG

Vastgesteld 7 mei 1987

Na kennisneming van de memorie van antwoord en het gewijzigd voorstel van wet zijn in de vaste Commissie voor Justitie¹ nog verschillende opmerkingen gemaakt en vragen gesteld. Onder het voorbehoud dat de regering deze tijdig zal hebben beantwoord, acht de commissie de openbare beraadslaging over het wetsvoorstel genoegzaam voorbereid.

De leden van de P.v.d.A.-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van het antwoord van het kabinet, de nota van wijziging en het gewijzigd voorstel van wet. Zij constateerden, dat ook door het kabinet een toegenomen milieubesef van de wetgever wordt erkend. Zij konden instemmen met hetgeen voorliggend wetsvoorstel beoogt, namelijk strafbaarstelling in het Wetboek van Strafrecht, en wel in Boek II Titel VII, dat de algemene veiligheid van personen betreft, van ernstige milieucriminaliteit, waarvan de gevolgen van dien aard zijn, dat niet alleen het milieu maar ook de gezondheid van de mens in gevaar gebracht wordt.

Wat de voorgestelde «oplossing» van de verjaringsproblematiek betreft van deze categorie delicten, die – met name waar het gaat om het brengen van schadelijke stoffen in de bodem – niet zelden pas geruime tijd nadat zij zijn gepleegd worden ontdekt, had het kabinet de reeds in het voorlopig verslag naar voren gebrachte bezwaren van deze leden niet kunnen wegnemen.

Anders dan het kabinet, wilden deze leden de voorgestane verfijning van de algemene verjaringsregeling, die tevens gevolgen heeft voor alle andere misdrijven waarop een gevangenisstraf van meer dan tien jaar is gesteld, niet als een «ondergeschikte» wijziging van de verjaringsregeling zien. Zij waren van mening, dat bij een dergelijke wijziging, die een evenwichtige opbouw van de verjaringsregeling beoogt, de problematiek van de verjaring in het algemeen aan een nader onderzoek onderworpen zou dienen te worden. Zij vroegen het kabinet of zo een onderzoek overwogen wordt. Zo vroegen deze leden tevens of, en zo ja wanneer, het kabinet voornemens is de strafwetgeving aan een verder onderzoek te onderwerpen op de noodzaak tot handhaving van de levenslange gevangenisstraf, nu de opvattingen over de betekenis hiervan zich volgens het kabinet wijzigen.

Afgezien van eerder genoemd bezwaar dat deze leden hebben om via een verfijning van de algemene verjaringsregeling tot een voor sommige ernstige milieudelicten «lange» verjaringstermijn te komen (ook het kabinet stelt zelf dat de strafbaarstelling als gemeen delict uitgangspunt is en de aan de hoogte van de strafbedreiging gekoppelde verjaringsrege-

¹ Samenstelling:

Leden: Haas-Berger (PvdA), Stoffelen (PvdA), Kosto (PvdA), voorzitter, Roethof (PvdA), K. G. de Vries (PvdA), De Kwaadste-niet (CDA), Stemerink (PvdA), Gualthérie van Weezel (CDA), Rempt-Halmmans de Jongh (VVD), Van der Burg (CDA), Schutte (GPV), Krajenbrink (CDA), Dales (PvdA), Korthals (VVD), Wiebenga (VVD), Laning-Boersema (CDA), Dijkstal (VVD), Kohnstamm (D66), Wolffensperger (D66), ondervoorzitter, Swildens-Rozendaal (PvdA), Soutendijk-van Appeldoorn (CDA), Van de Camp (CDA), Biesheuvel (CDA).

Plv. leden: Van den Bergh (PvdA), Ter Veld (PvdA), Jabaaij (PvdA), Van Nieuwenhoven (PvdA), Lankhorst (PPR), Koetje (CDA), Van Traa (PvdA), Borgman (CDA), Hermans (VVD), De Hoop Scheffer (CDA), Van den Berg (SGP), Vreugdenhil (CDA), Alders (PvdA), De Grave (VVD), Te Veldhuis (VVD), Kraaijeveld-Wouters (CDA), Van Es (PSP), Eisma (D66), Groenman (D66), Vermeend (PvdA), Doelman-Pel (CDA), Van Muiden (CDA), Leerling (RPF).

ling een bijkomend voordeel biedt), meenden zij dat de voorgestelde regeling niet in alle gevallen tot een bevredigende oplossing zou kunnen leiden. Zo meenden zij dat, in geval er sprake is van een lange spanne tijds tussen het moment van plegen van het delict en het ontdekken daarvan, ook een verjaringstermijn van 15 jaar te kort zou kunnen zijn. Maar ook in geval het openbaar ministerie tijdig tot vervolging overgaat, maar opzet niet bewezen kan worden, zal de rechter het naast de daarop volgende vrijspraak niet meer ontvankelijk kunnen verklaren voor de culpose variant, ook al was deze wel te bewijzen, wanneer de verjaringsstermijn voor het culpose delict inmiddels wél verstreken is. De leden hadden begrepen dat een en ander ook nu reeds in de praktijk tot grote problemen leidt.

Zij waren dan ook van mening, dat een bijzondere, langere verjaringsstermijn voor bedoelde ernstige milieudelicten niet zonder meer uitsloten zou dienen te worden en hadden vastgesteld dat ook de Raad van State door de bezwaren van de zijde van het kabinet niet geheel overtuigd was.

Hun voorkeur ging evenwel uit naar de derde mogelijke oplossing, namelijk de verjaringstermijn voor deze delicten te doen aanvangen op het moment dat het delict ontdekt is, een mogelijkheid die ook de Kamer bij aanvaarden van de motie-Roethof c.s. (Kamerstuk 14 315 nr. 10) voor ogen stond. Het bijkomend «voordeel» hiervan zou naar de mening van de leden van de P.v.d.A.-fractie zijn, dat enerzijds geen inbreuk wordt gemaakt op de systematiek van de wet (immers, de samenhang tussen de hoogte van de strafbedreiging en verjaringstermijn blijft gehandhaafd; wat betreft de termijn waarop de verjaring aanvangt kent artikel 71 Wetboek van Strafrecht nu reeds uitzonderingen), anderzijds worden de problemen waar het betreft de schulddelicten ondervangen. Zij vroegen de regering met name op dit laatste element te willen ingaan.

De leden van de fractie van de P.v.d.A. constateerden met genoegen dat het kabinet zich had kunnen verenigen met hun opvatting dat het wenselijk is bij samenvallen van misdrijven waarvan de rechtbank in eerste aanleg kennis neemt en economische delicten, de rechtbank in eerste aanleg bevoegd te verklaren van beide delicten kennis te nemen. Zij namen dan ook met instemming kennis van het voorgestelde artikel II in het gewijzigd voorstel van wet.

De leden van de V.V.D.-fractie hadden in grote lijnen met instemming kennis genomen van de memorie van antwoord van het kabinet.

Deze leden waren het met het kabinet eens dat het niet wenselijk is het tijdstip van de verjaring aan te laten vangen op het moment waarop het delict redelijkerwijs kan zijn ontdekt.

Hoewel het kabinet tevens op goede gronden, zo meenden deze leden, bezwaar maakt tegen een aanvang van de verjaringstermijn op het tijdstip waarop het delict is ontdekt, merkten deze leden op dat het zeker niet denkbeeldig moet worden geacht, wanneer een in het onderhavige wetsvoorstel strafbaar gesteld delict eerst na vijftien jaren wordt ontdekt. Dit gezien het feit dat de gevolgen van sommige milieudelicten pas na een reeks van jaren zichtbaar kunnen worden. Wanneer bijvoorbeeld door een bedrijf een diepe pijp wordt gegraven, waarin chemisch afval wordt geloosd, kan het voorkomen dat door de horizontale percolatie de gevolgen van deze daad eerst na twintig jaren worden ontdekt. Wil het kabinet hierop nader ingaan?

Het kabinet stelt bij nota van wijziging voor bij samenvval van misdrijven, waarvan de rechtbank in eerste instantie kennis neemt, en van economische delicten, de rechtbank in eerste instantie bevoegd te verklaren van beide delicten kennis te nemen. De leden van de V.V.D.-fractie konden zich hierin vinden.

De voorzitter van de commissie,
Kosto

De waarnemend griffier van de commissie,
Coenen